

ВСЕСВІТ

Галицька
"Дівоного плем'я"
Біскай

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

**ЄДИНИЙ НА УКРАЇНІ ІЛЮСТРОВАННИЙ
ХУДОЖНІЙ ТИЖДНЕВИК**

„ВСЕСВІТ“

Що-тижня: українська, всесоюзна й закордонна хроніка в ілюстраціях. В кожному номері понад 60 ілюстрацій. Новини науки, техніки, мистецтва.

Оповідання й вірші кращих українських письменників та поетів, а також переклади з найвідоміших закордонних авторів.

Обкладинки на дві, на три фарби.

„Всесвіт“ коштує на місяць—60 коп. На пів року—3 крб. 60 коп. На рік—7 крб. 20 коп.

Адрес редакції і головної контори: Харків, вул. Карла Лібкнехта 11.

В С Е С В І Т

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

2-га Сесія ВУЦВК'у 10-го скликання

Фото Орловича

жовтня почалася 2-га Сесія ВУЦВК'у 10-го скликання. Під той час, коли міжнародний імперіалізм під проводом англійсько-американської буржуазії, може як ніколи до цього часу, докладає всіх зусиль, щоб створити навколо СРСР вороже коло, першу увагу присвячується нашому міжнародному становищу. Дуже жваво обговорювався доклад Уряду про міжнародне становище, і з уст представників 25-ти мільонів українського трудящого люду—все одно, чи то був робітник, чи представник розумової праці—лунали однакові слова: „Ми не хочемо війни! Ми прагнемо мирного життя, щоб побудувати соціалістичний лад! Але ж, коли того треба буде, ми усі як один на заклик свого уряду станемо до оборони своєї батьківщини, до оборони великих здобутків Жовтня.“

З більшою пильністю і увагою взялася Сесія й до вирішення цілої низки найважливіших питань нашої щоденної соціалістичної роботи. Доклад РСІ, доклад Наркомторгу про зниження цін, Держплану про контрольні цифри народного господарства—заслуховуються уважно й обговорюються дуже докладно.

Важливою маніфестацією братерської солідарності різних національностей на території УСРР, маніфестацією міжнародної солідарності трудящих мас—був доклад Голови Раднаркому Автономної Молдавської Соціалістичної Радянської Республіки.

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧЕБОВА
БІБЛІОТЕКА.

Біля головного корпусу. В овалі—Центр, біологічна станція

ПІД ДИМАРЯМИ

Оповідання Євгена М'якоти.

I.

В прозору даль, летить пламенистий жовтень.
Ранками, коли в оту щілину між рудих гір, кривавим полум'ям почне пробиватись сонце, на деревах бурштинове листя, купаючись в червоному промінні, зацвіта срібляним нальотом тоді гудуть гудки...

Спочатку проверещать сонними сиренами десь за рікою в місті, потім відгукнуться голосним ревом в заводському оселку, і стихнуть далеко в степу на гранітних кар'єрах...

Юрко йшов на роботу. Його тіло наче втрачало вагу: високо здіймаючи груди немов намагався випити цю молитовну прозорість урочистості ранку...

Навіть не помічав, як, звертаючи в бік, відставав від рухливих потоків, що поспішаючи плентались по свіжому шляху на завод.

Французька рада міністрів, що зібралася, для обговорення справи про тов. Раковського. Бріан приїхав для цього спеціально з Женев. На фото—Бріан (усміхається) і Барту—виходять з палацу Рамбуїо, де була нарада.

Вабилі мідна далечінь, сповнена сумним пер...
Йому не хотілося сьогодні іти на роботу. Але робити шили поринати в працю, віддати їй всю силу й позираючи на сонце, морщили свої чола, не звертаючи як вони, виграючи кришталем, золотило високі пок...

Молодий робітник, що змалечку зазнав нужди, дививсь на життя, як на загадкову боротьбу. Робітників, що спішили сонно позіхаючи виснаженими станками, здавались такими покірними, безвольними.

Кожному треба заробити свою частку,—одному другому—меншу, не дивлячись на свої однак цюго і починалась боротьба.

Перед очима вставав трудовий день, що так втомлював його тіло й поривами роздирав скаженів від щоденної марудної праці.

В такі моменти у нього вирізблювався холодний в пам'яті випадок, як один робітник недавно впилою пальці...

Робітник завжди хапався, щоб заробити більше, стояв не відходячи від верескливої пили, старався коротке життя підсовуючи під її іскрясте лезо бруски. Він мовчки мудрував, щоб пила відрізала зразу, тоді руки мліли від небезпеки, пальці замкали леза. І от одного разу він не встерігся, йому пальці. Збліднувши спершу тулив їх до впавав на тирсі в нестямі.

Може він хотів повчити своїх дітей—як і прогуляти ці гроші в п'яному захваті, як це робили.

Непомітив, як ступив до цеху серед живого ніків. Гострий дух соснини здавив груди. Станки свою верескливу пісню, здіймаючи вихор тирси. Нехотя кинувши привітання взявся до роботи.

Дошка одна за другою рівномірно сунулися виліскуючи після цього проструженими гладенькими Юрко, направляючи їх, прислухавсь, як верещать ножи, чи не тупі бува. Гукав на підручного, що прогортав у вентилятор.

— Миколо, прогортай! А то паси позіскакують. Микола заклопотано колупаючись довгим прутком відповів.

— Щось забилося не тягне.
— Підніми оддушину,—застеріг Юрко.
— Повітря з силою рвануло і стружки вихри зникати у вроблену в підлогу цинкову рурку, камінці у трубу і летіли під парові казани в машини.

РАДЯНСЬКО-ПЕРСЬКИЙ ДОГОВІР

зв'язки царської Росії з країнами Сходу, — заявив т. Мікоян, — базувалися на пригнобленні Сходу. Радянський уряд кладе в основу своїх взаємовідносин з країнами Сходу, зокрема Персією, принципи повної рівності народів і взаємного додержання їхніх політичних та господарських інтересів“

РАДЯНСЬКО-ПЕРСЬКИЙ ДОГОВІР

Радянсько-перські переговори почалися ще під час перебування в Москві міністра двору Персії п. Теймурташа. Підписання радянсько-перських угод п. Алі-Голі Хан Ансарі

— Ну, що як там. Будемо курити цигарки — запитували задні, але передні за словом в кишеню не лізли, під загальний регіт хтось відповів: — Думка така, що й на пляшку вистачить...

Юрко, мов опечений вискочив з юрби, твердо ступаючи йшов розгніваний до станка, навіть не помічав, як чорна потвора лебедків насовувалась на нього. Обридлий дзенькіт сигналів розбудив його з задуми — він інстинктивно вріс в цегляну стіну.

— Так доказав, у всіх станки одної конструкції, а в мене вироблено майже вдвоє менше.

Ткнув з силою підвали — значить таки правда лодар...

Стружки немов глузували з нього, били зчервоніле лице. Недавно він здав іспит на станкового і працює ж здається не відходячи.

Слова інженера на виробничій нараді вилітали як хидно з денного вереску. „Наша молодь відстає по продуктивності від старих робітників“, брав приклад з деревообробного цеху.

Вогонь весело їх жарив, аж казани сошли на дуги.

Любив працювати іводі аж заслухався біля станка.

В пахощах сосини та уявляє собі гусак, що купав своє верховіття в ніжній блакиті неба.

Ось дошка підійшла, здавлений гуд, — гуде в бурю, як виханом у повстанців. Браз пронизливий, бучового личикувача, — як куледет. Ось дошку стружуть з усіх боків, — гу-у-у, і пил стружки розлягається як

Ах засміявся, стало якось: груди легше, — немов повесні, обніжки від лісу цвітіненькими квітками. Обриваючись вибігав з живого клекоту і мчалися невідомо

Згадав, що завтра поїде і пішов дивитися до скільки заробив. Зіткнулася юрба робітників і товпилася наперед сидаються веселотепами.

МІЖНАРОДНЯ МУЗИЧНА ВИСТАВКА У ФРАНКФУРТІ НА МАЙНІ

Український відділ у кімнаті радянських експонатів

І коли вимагали пояснень через що це, він так впевнено заявив:

— Виною тут розхлябаність, симуляція, що й веде до неповного робочого дня.

І от, коли треба було доказати, він, „комсомольський активіст“, знов виробив менше.

Ну який тепер буде мати авторитет Митя на РКК, та й чого доброго осередок вміщається в цю справу, на ньому хотіли довести приклад.

Ех чорт забірай! Хотілось викинути все це з голови і Юрко перевів погляд на білих голубів, що безтурботно пурхали між сітчатих хрестовин під покрівлею. Та приборкана думка цебеніла мов кров з дертого тіла пекучою цівкою в скронях.

— Буду вимагати, щоб перевірили хронометром.

Взявши до рук маслянку зиркнув на похмурого робітника, що направляв у станок дошку.

— Кажуть, що він знає якийсь секрет.

Зустрівшись поглядом, немов зроз, міли один-одного. Але ж як роблять ті два, можеб за могорич він розказав.

Самолюбство задівало... Никифорович—це один з тих, що не бачить ніякої різниці між старим і новим ладом. Завжди з ним сперечався Юрко, а тепер піде питати,—ніколи цього не буде.

День пересуваючи свої важкі ноги доходив до кінця.

II.

Сьогодні вечір. Холодне блимання осінніх вір і шум трепетного листу нагадують, що минає літо. Війнуть холодні вітри вихрячи по вулицях вицвілі листя і стане на варті в оселку задумана осінь.

Ех, юнь буйна—тільки ти цього не помічаєш, забувши про денні турботи. Снуєш променистими потоками, підхоплюючи все на свої дужі крила—пісню, працю, радість, сум—навіть самий лист, що так схилював тебе сумом.

Сьогодні була получка. Завтра день відпочинку і кожен має право знайти собі розвагу. Десь від села знялась пісня, але згуки глухо долітали в оселок. В заводі гули паротяти,

величаво лунав тривожний гамір нічної зміни. І місяць відходячи в степ формував з диму фантастичні примари.

Великий будинок на два поверхи українського стилю стоїть в різнокутні вікна сліпучим світлом електрики. Біля входу на асфальтових хідниках стоїть над натовпом безтурботних гомін. В середині повно люду. Лунають згуки оркестру, а в коридорах кружляє дзвінкий потік, перекидаючись сміхом.

Юрко сидів п'ючи пиво, до початку кіно ще довго доволі часу і його увага втопала в товариських розмовах.

Митя, поправляючи після кожної випитої пляшки свою ватку, розказував про опозицію, що виявилась в одних цехосередків.

Його раз у раз перебивав Свир,—звертаючи увагу на дівчат, що шпацірували по залі, принадно похитуючи кими стегнами.

— Ні, ти, Митя, тільки глянь, як вона ступає, розумієш, не йде, а пише.

Хлопці засміялись, в Юрка у грудях щось приємно котало, коли струнка дівчина, об'єкт уваги хлопців, поспішала на його пальцем.

— Ти, Юрку, дивись там,—по товариському застеріг Свир щось там наш інженерчик до неї моститься. Сьогодні він див до нас у ливарню перевіряти формовки, коли це пустих, він як одскочить вбік, перечепився через канаву та й у пісок. Збив у Митрича формовку, а той знаєш який. Заматом, і завелось.

Випиті пляшки почали прибирати.

— Слухай Юрку, деревообробний здається добре заробив.

— Став ще,—запропонував Митя. Юрко зчервонівши офіціантові гроші.

— Хоча бач, я й забув, що там у вас за робота, брава, конторі відомості, що щось ти там на багато відстав.

— Я й сам не розумію,—перебив Юрко,—розцінює станки однакові, а все ж у них по сто, а в мене шість.

Провіряв хронометром, підрахував за вісім годин—вигодно. Чорт їх зна, як вони заробляють.

Харківського Окружного з'їзду жінок—членів сільрад

лась від Юркових рук, [що користуючись моментом обіймав її в'юнкий стан.

— Юрку, годі, он хтось іде...

Після свистків пройшли сірі фігури робітників з нічної зміни і знов стало тихо, тільки вітер, мов сторож, пробрів вузенькою вуличкою, заскрипівши сухою гілкою об паркан.

— Ти краще розкажи, що гарного читав?—прошепотіла Валя.

— Краще я тобі дам книжок, Микола оце поїхав вчитись і повернув.

Завтра принесеш? А який це Микола?

— Ти й не знаєш, я ж тебе знайомив з ним.

— А, це той блондин з такою зачіскою назад, він мені не подобався.

— Ну, тобі крім того практиканта інженерчика, більше ніхто, помічаю я, не подобався.

— Чого ж, він розумний,—виправдуючись відповіла Валя.

— І одержує багато грошей,—додав Юрко.

Валя засміялась.

— А мама казала, що він мені женишок завидний. Тільки набрид мені.

— Він часто у вас буває?—спитав зацікавившись Юрко.

— Дуже, все з батьком щось балакають, а сьогодні обравився, запропонував мені квиток, щоб я з ним пішла в кіно. Я квиток узяла і сказала, що мені треба ще зайти до подруг.

— Ну завели, допивайте, бо вже третій дзвоник,—показав встаючи Свир.

Жінки встали чемно поправляючи одяг, попростували за собою залю.

Серед безлічи очей Юрко зразу помітив Валю, вона, вставши, руками сперечалась з якимось громадянином, щоб зайняти місце, де лежав його капелюх.

— Ну, от вже йде, я вас попереджала, що місце займе,—вгледівши Юрка, переконано кинула громадянинів.

Юрко сідаючи засміявся...

— Ти вже тут встигла й полатись.

— А де досі був?—запитала поправляючи волосся Валя. — Соби, пиво п'є, хотіла вже йти пляшки вам попере-

Валя чорнява дівчина, у неї в очах підчас пустоців білих блискучі цяточки. Дочка одного заводського адміністратора. Ще коли сміється, мов на пружинках — яблука. Вчиться в одній із середніх шкіл, а на той рік обов'язково попаде у вищу.

Після кіно гуляли за оселком, а потім біля Валиного Юрко сидів на лавці, а в нього на колінах Валя, і вона розпустилась коса і вона поправляючи її відбива-

Харківський Окружний з'їзд селянок—членів сільрад. Зал засідань

Юрко сміявся, вишупуючи її повні руки.

Зорі блимали блискучими цяточками і Юркові здавалося, що вони схожі на Валині очі.

— Мені аж чудно,—несміливо промовила Валя. — Всі думають, що мені крім подруг нічого не треба. Ти знаєш, я в тебе можу влюбитись, а ми якісь чужі, крім обіймів нічого більше не знаємо. Ніколи не балакаємо про життя, про роботу.

— Ну, я ж не знаю яка робота тебе цікавить—ти ж не комсомолка.

— Так знай,—цікавить, цікавить і комсомодська і всяка робота,—застукавши кулачками у Юркові груди, вередливо проказала Валя. Потім поцілувала в щоку і вирвавшись зникла в хвірточці.

Юрко, спантеличений такою несподіванкою, отямившись наздогнав її вже в дворі, міцно обняв і їхні уста сплелись в жадібному поцілункові.

— Ну годі вже,—прошепотіла сповнена солодкою нестямкою Валя,—тепер тікай!

Надупавши клямку зацокотіла в двері.

В кінці вересня в Харкові відбулася Всеукр. конференція зимових с.-г. шкіл. На конференції було обмірковано справу с.-г. освіти селянства

Грандіозна робітнича маніфестація в Кліші з приводу освячення майдану Сакко і Ванцетті в цій місцевості. (Робітниче передмістя Парижу). Ця маніфестація відбувалася в той самий день (19/IX), коли уряд в Парижі шанував американських легіонерів.

Юрко, мов п'яний, вискочив на вулицю, налитий вщерть бадьорістю поспішав додому.

III.

Опівдня Юрко підвівся з ліжка. Від вчорашнього в голові снували гарячі згадки. Прозорий день напнув над собою безмежну велич синьої блакиті і гордо полум'янів жовто-зеленим листом.

Вийшовши з дому, Юрко мав намір піти на футбольний матч, але дорога вискочивши за оселок розгорнула чудові краєвиди. Рудуваті плавні залиті осіннім сонцем вабили його до Дніпра, він швидко змінив своє рішення і пішов, обминаючи самотні озера, на берег. А'т на пісок і задумано дивився, як відчувала даль. Сонна вода несла у свої покручені гирла жовті листочки осокорів, що урочисто згасали поодаль над кручею. Враз його охопило бажання скупатися, він роздягнувшись стрибнув з найвищої кручі, холодна вода пройняла його мов льодом.

Коли вдягавсь—тіло ставало дужим як мотор і легким, як проміння.

Вже вечір простилав свої димчасті тіні коли Юрко переходив шосе. Хотілося спізнати глибокої радості і перед ним в уяві виросла в теплім юначім цвіті Валя. Обминув байдуже гурт дівчат, що хіхікали йому вслід, але він не звертаючи увагу прямував до оселку. Хіба могла хоч одна з них зрівнятися з Валиною красою. Враз його випередив шум мотоцикла. Юрко скам'янів. Повз нього проскочив на мотоциклі інженер, а тримаючи його за плечі сиділа Валя заливаючись безтурботним сміхом, відвертаючись від рвучкого вітру.

Зразу осяла думка побити мотоцикла і надавати його власникові ляпасів. Але тріпотливі рукави зникли з очей.

— Так,—давили йому мозок думка,—у мене нема мотоцикла, а їй так хочеться барвистих почувань. Я заробляю 60, а він—двісті шістьдесят.

Але порив швидко пройшов, поспішати було нікуди і він, зійшовши на гору, ліг спочивати від хвилювання, що так стомило його.

Вертаючись пізно додому на розі двох вуличок його зупинив знайомий голос, вимагаючи сірника. Юрко байдуже підійшов впізнавши п'яного Никифоровича.

— А, Юрку, звідки йдеш,—питав пізнавши Никифорович, і наспівуючи собі щось під ніс намагався його поцілувати.

У нього в кишені хитнулось. Юрко здавив пляшку.

— Чого це ви такий веселий,—спитав сміючись.

— Ех і гульнули в одному місці, бабів тож а вони в заду на півтора аршина,—хитаючись з задоволенням розповідав Никифорович.

— У вас же жінка.

— Що жінка... За двадцять років набридла. Ти тож кот, десь під спідничку заглядаєш.

Юрка здавила не то огида, не то образа.

— А ти, Юрку, вдягавшись по буржуйському, і не розглядаєш гаразд.—І з жалем у голосі продовжував.—Ех шкода тебе, молодий, здоровий, можеш по світу погулять, а потім вліта, вивітриться з голови комсомол і будеш такий, як і я.

— А то ще побачимо!..

— Що побачимо? Хіба зараз невидно куди вони старе, як калічили нас станки, так і калічитимуть.

Юрка пройняв жахливий сум.

— Не хотів мене похвастувати. Давай же я тебе в Никифоровича в руках заблестіла пляшка, хлопнув.

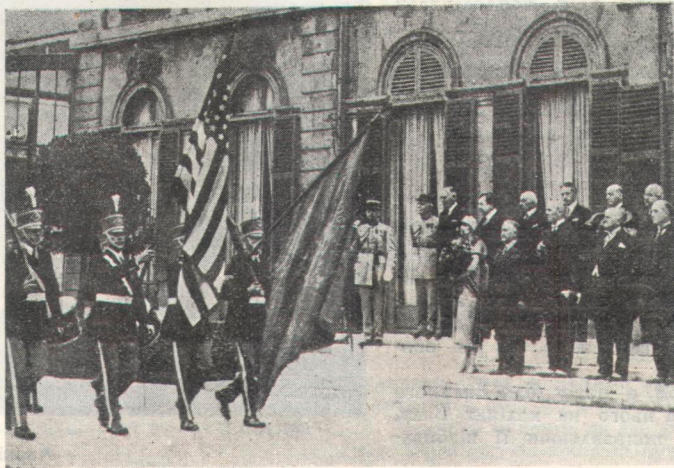
— Та що це ви, я не п'ю.

— Гордуєш,—образливо заверещав Никифорович.

— Чого там гордуєш, просто не п'ю.

— Пий, все забудеш!—Юрко, щоб не образити Никифоровича ковтнув з наставленої пляшки.

— Ще, ще,—репертував Никифорович.—Тепер ти каратіровку нікуди не заявляй, я й без них навчу, як заробляти гроші.

Президент республіки прийняв штаб американського легіону в супроводі делегацій. На фото—легіонери з прапорами прохотять перед Думергом, Севедом і Масолей.

В Юрка захиталося лобі, він ледве розбирав Никифоровича.

— Треба підмотати водний шків, до цього додумався—хвалився Никифорович,—тільки ж див, Та вірні підмотуй.

— Тепер проведе дідду.

Вдвох мовчки пішли, нею, спереду бурмочу Никифорович, Юрко муючи напружено слова Никифоровича.

— Підмотати шків, для чого? Щоб шити діаметр...

hd. n
V = $\frac{60}{60}$, ковзнула з забута формула, що вчив у фабзавучі.

— Відчиняй, курча, чав Никифорович таран в ставню, у хаті чулась.

На порозі з'явилася спана жінка. В хаті заснули діти.

Шаховий чемпіонат в Будинку Союзів. Заля „Метастро Іллін-Женевський (Ленінград), що виграв на рідньому турнірі в Москві у Капаланки, грає з Хоминським (Москва), Дивляться стоїт—Модель, сидить—Павлов.

Чого так довго не відчиняла. Схопивши її за плечі, він швидко від люті виривався з руки.

Під груді. Никифорович похитав його за собою, під руку папалась мотузка. Він скручував Никифорова, а прив'язане відро з дзень-дзень по підлозі.

IV.

Юрко м'яко пісню станка, набравши більшої динаміки, верещали личику-чичи.

Швидше проходили свій шлях і не при звичаєні до швидкості часто тріскались на

Дивувався Юрко, як від такої швидкості на шківу штучки — досі купи проструганих до біля станків цеховий, техміряли заглядали і рішили, тріскаються на сучках, а виробка, що забуть через те, що його комсомол.

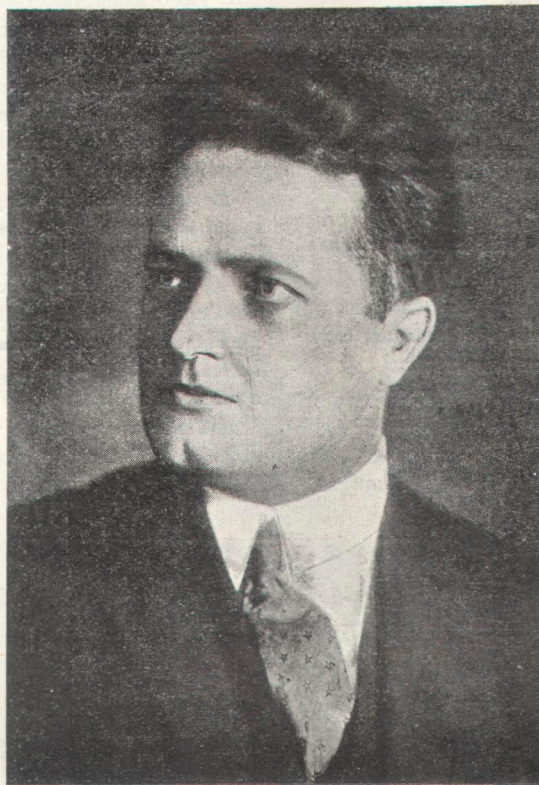
Вже готував проєкт в відділі на зниження розліну що підріс заробіток за

Юркові було неловко, треба б заявити, але робітникам не перече.

Що, заявить і місяців зо три витратити без заробітку, а в

перевели в нічну зміну, викинути всі турботи з го- листопада ніч образ-дувала про Валині очі.

Задуманий біля станка ме-дисуваючи дошки.

Арт. Голинський

Голинський Михайло народився в селі Вербівці повіту Городенського в Галичині. Закінчив гімназію і студіював право. Співавчився у відомого професора Чеслава Заремби у Львові, а також в Медіолані в Італії у славного співака — тенора Едварда Гарбіна, у нього закінчив студію. Роспочав артистичну роботу у Львові 1925 р., потім у Варшаві у великій міській опері. В сезоні 1926—27 року гастролював у Львові, Варшаві, Берліні. Був ангажований на сезон 27—28 року до Берліну — та відмовився, бо перемогло бажання працювати на полі українського мистецтва, тому й вступив до Харківської Державної опери

Вже скільки часу не бачив нікого з товаришів, холодна самотність віяла листопадовою бурею в його душі. Вже доходило до півночі. Враз в станку щось затріщало. Схопивши ключа побіг підтягати ножі, так застерігав його Никифорович. Але ставок, не при звичаєні до такої швидкості, загрузотів як гармата.

Юрко розгубившись кинувся в бік. Счинився в цеху тривожний лемент. Робітники оточили Юрка, що стогнав зі скрівавленою головою на стружках. Когось послали за автомобілем.

Оскільки з поламаних требкових ножів пекельною мукою давили у грудях, Юрко важко простогнав і стих.

І тоді чорна ніч дихає сторожкою тишою, а під димарями сійво з електророзварочного цеху, шугаючи ві темін освітлює знизу водонапорну башту і кидає фантастичні тіні.

Ще інколи прогуде до міста автомобіль, купаючись в осінньому листі, — вірветься тривогою в серце молодих жінок — значить в заводі трапилось нещастя...

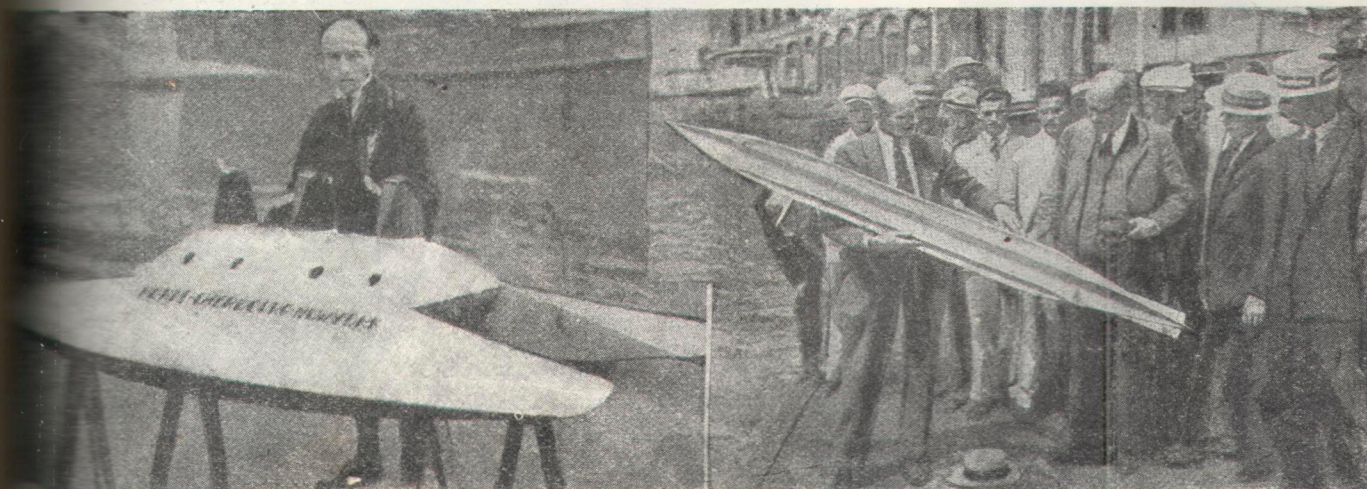
Жінки чують його якомось особливо сторожкою, чекаючи з роботи своїх чоловіків.

В світлій затишно обставленій кімнаті за п'яніном сиділа Валя творячи журливі згуки, що так відповідали осінньому настроєві.

Мати клопітно готувала на стіл, чекаючи батка, що пішов навідатись у завод.

На м'якому дивані сидів молоденький інженерчик, слідкуючи за рухом Валиних рук. Батько влетівши до кімнати сповістив цікаву новину — у деревообробному цехові вбито уламками станка Юрка Марченка, — і почав роздягатись. Валя зблідла, влетіла в свою темну кімнату і притиснувшись до вікна тихо плакала. Лудка давила повні груди. За вікном журливим шумом починалась осіння буря.

ДО СПОЛУЧЕННЯ АМЕРИКИ З ЄВРОПОЮ.

малюнках американський (ліворуч) і французький (праворуч) проєкти швидкоплаваючих човнів. Перший нагадує і може проплисти за годину 180 миль. Другий нагадує формою подвійного гілсера і плаве 40 миль на годину.

НА ДРУГІЙ СЕСІЇ ВУЦВК'у.

Вражіння. Увечері 8 жовтня, в день відкриття II-ї Сесії ВУЦВК'у, тяжко було протовпитися до театру Мусурі.

Ніколи будинок театру ім. Шевченка, де вже кілька років панують „Баядерки“ та „Жриці вогню“, не притягав стільки слухачів.

Не товпилися коло ганку театру прудкі „лихачі“ на дутих шинах, зала для глядачів не блищала, як звичайно, гарно одягненими, наперфумованими жінками і не скалили зубів у партері вилощені молоді люде.

Того вечора в Мусурі зібралася сіра маса скромних людей із зосередженими обличчями, людей — діла.

Ситцеві хустки селянок, обвітрені, покриті зморшками обличчя робітників. Засмалені на хлібних полях селяне, службовці — ось з кого в той вечір складалася аудиторія.

Григорій Іванович Петровський робить доклад про наші досягнення, про досягнення першої у світі пролетарської держави, держави, що всіх зрівняла в правах.

Слідом за Григорієм Івановичем місце коло трибуни займає Уповнаркомзаксправ — тов. Берзін.

— В Європі не спокійно, — говорить він, — одна буржуазна держава ладна перегризи горло другій.

Зала для глядачів слухає. Слухає напружено.

Тишу величезного театру прорізує голос промовця, виблиски магнія і клацання опусків — то тут, то там — шустких фотографів.

У ВУЦВК'у в кімнаті, де на дверях золотим по червоному написані „Комендантська“

влаштовано маленький, зовсім невеличкий садок. Його влаштувала молода Молдавська Республіка, що починає відроджуватися.

В цій садку, поруч акуратно розрисованих діяграм, привітно дивляться на вас з полиць за пашні яблука, важкі грона спілого винограду, великий зелено-червоний перець і величезні темно-зелені кавуни.

В кутку, серед яскравих фарб килимів і фруктів стремить майже непомітно засохла ро-слина — кенаф.

Кенаф дає змогу Молдавській Республіці виробляти свої міцні тканини.

На стіні висять два портрети Володимира Ілліча, зроблені — один з кукурудзи, другий — з тютюнового листа.

Це все говорить за те, що молода Молдавія відроджується, творить своє нове життя.

Гр. Сагал.

В залі засідань підчас докладу

Ліворуч — Уповнаркомзаксправ тов. Берзін робить доклад на Сесії

В овалі — тов. Г. І. Петровський розмовляє з Головою Раднакому АМСРР тов. Старим

Вгорі—Президія другої Сесії ВУЦВК'у. Тов. Г. І. Пегровський робить доклад

Нижче — Делегація Автономної Молдавської Рядянської Республіки

„ДІВОЧЕ ПЛЕМ'Я“

В КРАЇНІ рідкого золота, у країні фонтанів, що б'ють величезними струмками нафти, у країні, що на неї з жадобою і заздор дивляться світові хижак-імперіялістичні лицарі наживи, „освічені“ європейські імперіялісти, шукачі добра земного,—уживається два полюси.

Найновіша сучасна техніка виробництва і своєрідний уклад життя, що в уяві стародавніх патріархальні часи.

І власне навіть не патріархальні, а матріархальні, бо тут мова йде саме про цей уклад у житті людства уклад побутового і суспільного життя. Про головування жінок знаємо багато чудних і яскравих історій. Жінка залишила сліди, що глибоко врізалися в історію.

Але уявіть собі, що на Сході, там де деспотичний характер панування чоловіка яскравіше виявляється у побуті, у родинному житті, щоб саме там було можливе панування жінок—здавалося б річ цілком неможлива.

А проте факти свідчать про щось інше. В Азербайджані, де основне населення тюрк-мусульмани, типічні представники Сходу, що віками жили під безпосереднім впливом Персії і Персії, живе невеличке плем'я, й воно культивує примітивний матріархальний уклад свого життя.

Жінка з плем'я Ясаї. В овалі—чоловіки за звичайним проведенням часу. Вони палять, розмовляють, грають з дітьми, а жінки їхні тим часом працюють вдома, а також провадять всі справи в місті.

Сакля (хата) ясаїв.

В Закашамському районі Азербайджану живе своєрідне плем'я „Ясаї“. У цього плем'я жінка в усьому домашньому укладі займає домінуюче становище. „Ясаї“ — частина плем'я, що говорить аварською мовою. Це маленьке плем'я загубилося в гірському межигір'ї над Дарою. Від залізничної станції Євлах воно віддалене на 175 кілометрів.

„Країна“ ця складається з 150 хат. Їхня оселя звисає над „Рахах-Дарою“. Житла ясаїв розкидані далеко одно від одного по межигір'ї. Вони мають справді розкішної гірської природи живописний вигляд, дарма, що по суті вони являють собою досить жалюгідні будівлі.

У цього плем'я жінка — голова родини, що сама її утримує. Вона займається промислами, сама збирає продукти своєї виробництва. Чоловіки відомі

у хатньому житті вельми незначну роль. Вони доглядають дітей, виконують дрібні господарські обов'язки, — ставлять самовар, за відсутності жінок дбають про порядок у сакях, а, головним чином, сидять звичайно колом невеличких груп, курять і ліниво балакають. Околишні сусідні з Ясаями племена ведуть переговори і складають всякі можливі господарські умови виключно з ними. Вони ж — сусіди — прозвали це дивне плем'я Ясаями, що означає по-азербайджанськи „дівоче плем'я“.

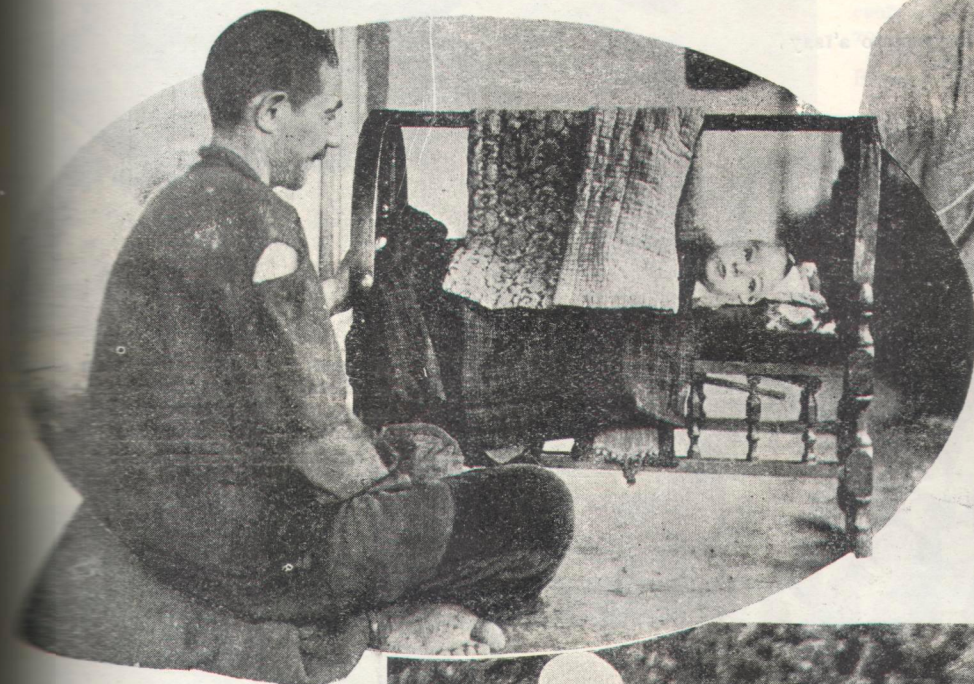
Іншим, дуже характерно, що ліниво-бездіяльний, ніжнобезпечний побут відбивається на зовнішньому вигляді чоловіків, а зокрема юнаків якимсь жіночим. І навпаки, жінки, примушені виконувати всі найтяжчі обов'язки у господарстві, мають зграбкий вигляд, шкіра на руках перепана. Вони передчасно старіють, але до глибокої старості не кидають своїх „обов'язків“.

Вивчення цього дуже цікавого плем'я, певна річ, пояснить до деякої міри виникнення подібних стосунків.

Треба мати на увазі, що чистого матриархату, себ-то абсолютного панування

Тип юнака з плем'я Ясаїв. Склад життя надає чоловікам, особливо юнакам, жіночих рис.

В овалі — чоловік качає колыску, він і взагалі виконує дрібні хатні обов'язки: варить, порядкує у садку поки жінка їздить у місто.

у ясаїв не існує. Справа в тому, що в громадському житті панування належить чоловікові. У випадку найтяжчого обов'язку — виконання про добробут родини. Правда, винятково акцентує увагу на ролі жінки в господарстві, побуті збільшує її значення і вона вже не є слухняним членом родини, де панує чоловік.

Цього погляду жінка з плем'я ясаїв перебуває в вигідній ступені ніж її сусідки.

Наукові установи звернули на це плем'я пильну увагу.

Товариство вивчення Азербайджану розпочало вже дослідження побуту, етнографії та історичного минулого цього цікавого плем'я.

І. В.—н.

Жінка з плем'я Ясаїв везе на базар вугілля на продаж. Порядкувати вдома й провадити торгівлю — це її справа.

Група делегаток Харківського Окружного з'їзду селянок—членів сільрад

Зал засідань Окружного з'їзду жінок—членів сільрад

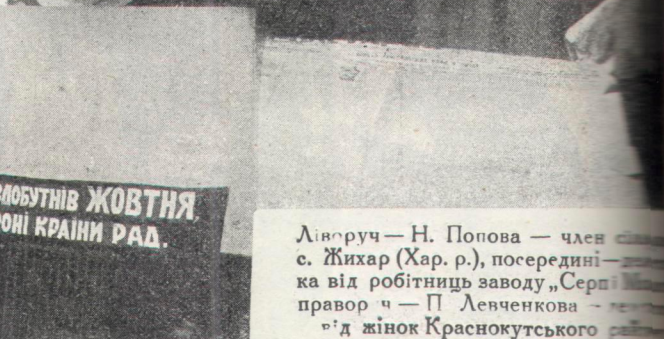
ЖОВТЕНЬ ПІДНІС АКТИВНІСТЬ ЖІНКИ

В Москві почав роботу Всесоюзний з'їзд жінок—членів рад. З усіх країн Союзу з'їхалися найактивніші працівниці—жінки, щоб обговорити свою роботу, накреслити дальший шлях і визначити досягнення.

На Харківщині перед Всесоюзним з'їздом відбулися районні з'їзди і нарешті окружний. Понад 200 делегаток жінок—членів рад приїхали на окружний з'їзд. Склад з'їзду був наріжноманітніший: тут і селянки, і робітниці, і жінки розумової праці виступали спільно в обговоренні найпекучіших справ.

На Харківщині є жінки—директори фабрик, нарсудді, кооперативні діячі і т. інш. Лише завдяки Радянській владі стало це можливим, бо, як казав на з'їзді тов. Постишев, робітниці й селяне, взявши владу, відразу притягли до роботи всіх пригнічених раніш і в першу чергу жінку, що весь час до цього була прикута до хати й господарства.

З'їзд констатував, що жінка вже не та, що була 10 років тому. Свідоме ставлення до подій, до державних заходів свідчить про це. І в резолюції, прийнятій Окружним з'їздом, жінки підкреслили, що вони разом з усім населенням всіма засобами допомагатимуть Радянській владі в її дальших заходах і підтримуватимуть політику уряду.

Ліворуч—Н. Попова—член с. Жихар (Хар. р.), посередині—ка від робітниць заводу „Серп і праворуч—П. Левченкова—від жінок Краснокутського

Було і є

мріяних нами кімнат. Нові ліжка з матрасами, нові столи й стільці здавалися такою розкішшю, що очам своїм не вірили. А найбільш дивувало те, що в кімнаті не 150 житців, а всього лиш чотири, або п'ять.

Минули „щасливі деньочки“. В архів студентський поховали! Замість тих днів, попливали славні дні, хороші дні, світлі й теплі. Не постукавшись, ніхто й до кімнати не зайде. В коридорах тиша, спокій.. Одне слово: працювати можна!

На літо поїхали хто-кули.

А ось сьогодні, в осінь через рік: Гуртами й одиницями, сонцем степовим засмажені, з кошиками й торбинками чимчикують студенти до своїх влюблених кімнат, бо ж скоро знову початок тяжкої, впертої але рад'сної учоби!

Та Товкачівського провулка пізнати не можна. Вулиця лісом будівельним закидана, цеглою чер-

Вважається кожен по своєму...

СПРАВДІ динаміка. Ось немов би зчора, а це було минулої осені: безцезна зала клубу Х. І. Н. О. була повна студентами. Сто п'ять осіб сиділо за столами, як і завжди, різноманітну науку. Сто років поламаних ліжок, у кращому

Студентський стіл не порожній...

разі з трьома ніжками стояли в притик одне біля одного на брунній підлозі. Ой і жалібно ж вони скиглили, коли хто із студентів наважувався відпочинути на такому ліжкові.

Днем пусту-

Всі на навчанні. За те ніч була бджільником: Десятки з гуркотом вбігали до залі, фізкультурними рухами будували, збуджували до життя калорії тепла, рівночасно вражання від кіно, лекцій, пригод... А в залі: диспути про безмежність прогресу, вперта боротьба формулами з математики, розмови про біжучі потреби, конкурс на дешевший сніданок, дзвінкий юнацький жалібно скиглення гітари, шипіння примуса—все це звуками бадворі пісі: „На городі верба рясна“.

майже що вечора.

Вибуть спитаєте: „Та як же ж ви вчилися?“

Вчилися, звіти готували, розважались, фізкультурили, вчилися і... вірили. Вірили, що незабаром зі скупой ласки побудуються нові Б. П. С. і тоді... ех, та що й говорити! Цей день все таки настав. Чотири місяці чекали. У цього року чумацькими валками потяглися санки, лах-студенським завантажені, до рогу Товкачівської.

сріблястими шостикутниками білими чотири двохпо-

воною заставлена, будівельниками пішими й кінними, як комахами всяна.

П'ять нових будинків виширилися своїм двохповерховим рештованням, а два ще тільки коріння запускають—фундаментуються, рстуть! Сім будинків виросте! А головне, виростуть через три місяці. І от у цих готелях гуртожитках живуть студенти, що ще недавно нарікали на свою долю, а зараз часто чути від них жартівливий вираз: „Не жисть а малина!“.

Г. Михалевський

День починається...

Студентки „хазяйнують“

ТРОСТОВИЙ ЦУКОР

ТРОСТОВИЙ цукор—це типовий зразок тих корисних тропічних рослин, що завдяки тісному економічному зв'язку своєму з світовим господарством і світовою політикою робили часто рішучий вплив на долю країн, де ці рослини ростуть.

Ще в XV столітті тростя емігрувала з своєї азійської батьківщини в Сицилію, Мадейру, на Канарські острови і потім, розповсюджуючись шляхами мандрівників, що винайшли Новий Світ, вона з'явилася на Антильських островах і на берегах Американського суходолу. З розквітом культури трости тісно зв'язана доля сотен тисяч рабів-негрів, переселених підприємцями з глибин Африки на землі Куби, Гаїті, Ямайки і Порто-Ріко. В культурі трости трагічно сплелися між собою гнетуча доля рабів і величезне багатство власників тростових плантацій.

Завдяки системі примусової монополії антильський цукор набрав спочатку переважного значіння на світовому ринку. Політичні події

початку XIX віку, наприклад, континентальна блокада проти Наполеона, скинули тростовий цукор з його п'єдесталу. Європейські країни, що перебували під впливом, взялися за культивування цукрових буряків, у чому Наварра, ступнево досягла величезного успіху.

Світова війна відіграла роль, коли збути для якого бурякового цукру. Тростовий цукор віддав змогу знову відвоювати старі позиції на світовому ринку.

Завдяки обробці ґрунту доглядом за тростю, урожай збільшується. Ще всього кілька років тому урожай на Кубі сягав 4.000 тонн з гектара. А тепер з гектара одержують 12.000 кілограмів.

Культивування трости з давніх часів існує в усіх тропічних країнах. Найбільш високі врожайні культури зустрічаються в Індії, на Антильських островах, у Бразилії, в Середній та Південній Америці.

ПЕРЕМОГА МАРМУРОВОГО ХРУЩА

Стаття А. Петражицького

Мармуровий хрущ, вірніш його хробачок — найстрашніший ворог виноградарів, бо для боротьби з ним не було й досі засобів. Протягом десятків років з хрущем велась уперта боротьба виноградарями Європи й Америки, але до цього часу не було винайдено ніяких специфічних засобів. Боротьба ця велась найпримітивнім способом: хробачків збирали вручну.

Висуватий масив Нижнього Дніпра площею в 200.000 десятин увесь заражений хробачками мармурового хруща. Є тут виноградники, де на один квадратний метр припадає до 35 хробачків.

В 1890 році серед пісчанних кучугур Нижнього Дніпра виходець з Швейцарії виноградар та винороб П. І. Голов'янка, що вперше розвів тут виноградну культуру. За його допомогою пішли й інші швейцарські колоністи, а потім і селяне. Можна собі уявити каторжну працю цих піонерів, яким доводилось одвоювати у свого

страшного ворога кожний виноградний кущик. Всі посадки гинули з року в рік.

Бували роки коли з усієї посадки приймалось 5—10% і то ще було добре. В більшій же частині посадки гинули цілком — пожирались хрущем. Хробачок його живе тільки в пісчаному ґрунті на глибині 20—40 сантиметрів од поверхні. Годується він корінням рослин, од'їдаючи верхній ряд їх. Для виноградного коріння він уявляє небезпеку тільки протягом перших 3-х років, коли кущ ще молодий і не встиг розвинути своєї кореневої системи. Пізніше хробак уже не може завадити.

Старе земство й департамент землеробства давно були махнули рукою на боротьбу з страшним ворогом, бо всі переконалися, що засобів для боротьби з хробачком немає ніяких.

І ось врешті, при Радянській владі за мармурового хруща взявся Наркомзем України. Ним було послано в район Придніпров'я відомого ентомолога професора З. С. Голов'янка — єдиного в Європі спеціаліста по боротьбі з такими шкідниками.

Попрацювавши в цьому районі протягом 3-х років і проробивши низку дослідів З. С. Голов'янкові вдалося добрати способу до цілковитого знищення хробачка. Знищення робиться за допомогою „парадихлоробензолу“, що пара з нього, проходячи в ґрунт, знищує хробачка, не роблячи ніякої вади рослинам.

Останні досвіди З. С. Голов'янка в осени цього року дали на всіх затруєних ділянках 100% смертності хробачка. Навіть на найнебезпечніших місцях, де протягом 30 років ні разу не прийнявся жоден кущик зараз ростиме виноград.

Процес протравки ґрунту парадихлоробензолом, та обслідування протравленої ділянки після посадки

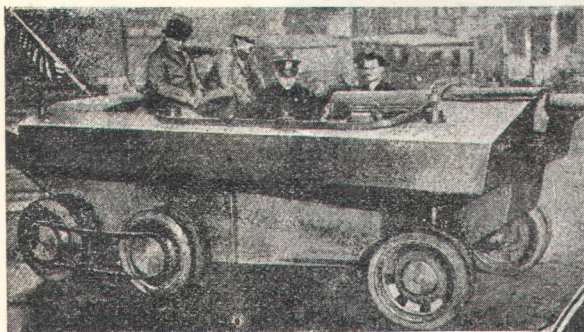
Винахід професора Голов'янка має надзвичайно велике значіння не тільки для нашого Союзу, але й для всього світу.

Звістка про винахід вмить облетіла увесь район. Селянські збори по селах: Британи, Козачі Лагері, Маячка й інш. в своїх резолюціях висловлюють подяку проф. Голов'янкові, посилають до нього делегації з проханням прочитати доклади, або просто дати поради де можна дістати цю отруту, та як з нею поводитися.

Зараз професор Голов'яко найпопулярний чоловік од Дніпровських порогів до лимана.

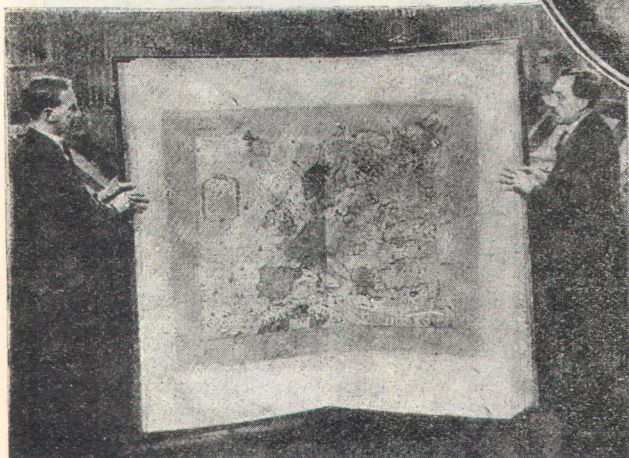
А. Петражидький.

На фото — проф. З. С. Головянко (ліворуч), що винайшов спосіб боротьби з мармуровим хрущем

Новий американський танк, що їздить по землі та плаве по воді.

Нижче — найбільша в світі книга — географічний атлас 17 ст., надрукований в Голандії тепер, переховується в британському музеї.

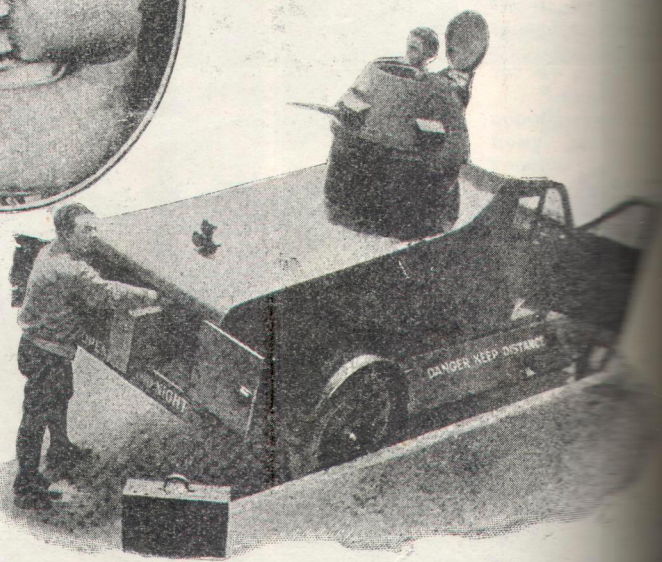

ПРО ВСЕ =
= ПОТРОХУ

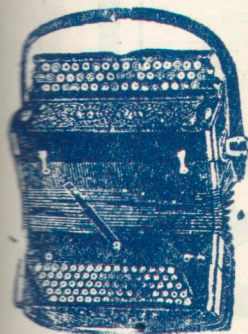

Ліворуч — маска, що одягає боксер під час тренівки.

Нижче — панцирний поліцейський автомобіль в Америці.

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО
НАРОДНЫХ
МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ
ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве

как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и др. струнн. инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х г-дных ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. с заемными басами. БАЯНЫ в 90 и 100 басов ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса, а также материалы для всех музыкальных инструментов. Работа производится исключительно высококвалифицированными мастерами.

Заказы выполняются с полной гарантией как за прочность, так и за изящество, так как изготавли-

ются из наивысших сортов материала и продаются по весьма умеренным ценам, а потому не имеют конкуренции.

Большой прейс-курант высылается за две 8-ми коп. марки. Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ. д. 9-4—ВИНОГРАДОВУ.

ВСЯКОМУ ПРИСЛАВШЕМУ
ОДИН РУБЛЬ

ВЫСЛАТ 7 ПРЕДМЕТОВ
с фабричного склада коопартель
„ПРОБУЖДЕНИЕ“

Харьков, Кацарская 12—14.

1. Блок-книжку в глянцево-м картоне.
2. Альбом для стихов из цветной бумаги.
3. Блок-нот художественного исполнения.
4. 2 записных книжки, из них одна с карманом.
5. 2 общих тетради по 40 листиков.

Цены на все предметы ниже рыночных на 50%.

КАЧЕСТВО ХОРОШЕЕ.

Кроме означенного набора предметов за 1 рубль, высылаем более полные наборы своих изделий—№ 2 за 2 р., № 3 за 3 руб.

ДО СТАРИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЖУРНАЛУ „ВСЕСВІТ“

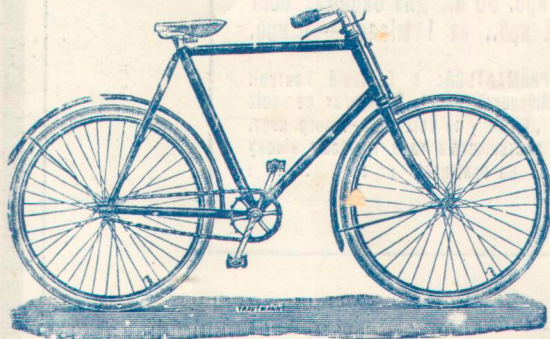
В зв'язку з перетворенням журналу „ВСЕСВІТ“ на тижневик, Видавництво газети „Вісти ВУЦВК“ повідомляє передплатників, що передплатили журнал на 12 місяців (січень - грудень) за крб. 4—80, що вони одержують журнал тільки до № 35 включно.

З свого боку Видавництво просить передплатників „ВСЕСВІТУ“ продовжити передплату. ВИДАВНИЦТВО „ВІСТИ ВУЦВК“.

Н. Д. БЕДУШ
МАСТЕРСКАЯ ПО РЕМОНТУ
ВЕЛОСИПЕДОВ

Коотлова (б. Большая Панасовка), № 36-б (трамвай № 5 и 6).

ПРИНИМАЕТ ТАКЖЕ В РЕМОНТ
И ИЗГОТОВЛЯЕТ
ХИРУРГИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ
НИКЕЛЛИРОВКА.

РАБОТА ПРОИЗВОДИТСЯ С ГАРАНТИЕЙ ЗА КАЧЕСТВО.

Допускается рассрочка!

НОВ. ПАССАЖ № 9
Пр. Т. во
Русск. „ШПАЛЕРЫ“
О Б О И
КЛЕЕНКА
РАМЫ
КАРТИНЫ
ГРАВЮРЫ
БАГЕТ
ОКАНТОВКА

Допускается рассрочка!

ПОРТРЕТЫ

увелич. с фот. карт. худож. отделанные, размер 18×24 сант.—6 р., 24×30—8 р., 30×40—12 р., 40×50—15 р., 50×60—20 р.

К кажд. портр. добавл. паспарту и от 3 до 6 шт. фот. карт. бесплатно. Исполн. добросовестное и аккуратн. Портретист Х. Литвин. Харьков, Лопатинский пер. д. № 18.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 1928

ВЕЛИКУ ЦЕНТРАЛЬНУ, ДОБРЕ
ПОІНФОРМОВАНУ ГАЗЕТУ

„ВІСТІ ВУЦВК“

З БЕЗПЛАТНИМ ЛІТЕРАТУРНО-
НАУКОВИМ ДОДАТКОМ

„КУЛЬТУРА І ПОБУТ“

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: для установ
на 1 рік 18 кб.
на 1 міс.—1 крб. 50 к., для окремих осіб
на 1 рік—12 крб., на 1 місяць—1 крб.

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ: в Головній конторі:
Харків, вул. К. Лібкнехта, № 11. В округах по всіх
представництвах „Вісти“, по всіх пошт.-телегр. конт.
України, всіма листоношами та в кожному кіоску
: : : : : на залізниці. : : : : :